

DOPLŇUJÚCI A POZMEŇUJÚCI NÁVRH
poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky
Moniky KOZELOVEJ

k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony

(tlač 1466)

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony sa mení a dopĺňa takto:

Za Čl. III sa dopĺňa Čl. IV, ktorý znie:

„Čl. IV

Zákon č. 627/2005 Z.z. o príspevkoch na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa sa mení takto: V § 6 ods. 3 sa vypúšťa písmeno c).“

Nasledujúce články sa primerane prečísľujú.

Odôvodnenie:

Navrhovaná právna úprava sleduje najlepší záujem dieťaťa a súčasne ochraňuje náhradných rodičov v dôchodcovskom veku od hroziacej sociálnej núdze súvisiacej s výdavkami spojenými so starostlivosťou o prijaté dieťa.

Ide o prípady, kedy bolo do náhradnej rodinnej starostlivosti prijaté dieťa príbuzným v priamom rade. Takáto situácia sa týka starých rodičov, ktorí prijali do náhradnej rodinnej starostlivosti svoje vnúča po tom, čo jeho rodičia zomreli, alebo bolo zo závažných dôvodov vyňaté zo starostlivosti biologických rodičov. Táto kategória náhradných rodičov bola doposiaľ explicitne vyňatá v § 6 písm. c) predmetného zákona z nároku na opakovaný príspevok náhradnému rodičovi a to napriek tomu, že z praxe je zrejmé, že najmä táto skupina náhradných rodičov – starých rodičov v dôchodcovskom veku je mimoriadne ohrozená hmotnou núdzou v dôsledku zvýšených výdavkov, ktoré starostlivosť o prijaté dieťa vyžaduje.

Deti prijaté do náhradnej rodinnej starostlivosti majú za sebou vo väčšine prípadov prežité traumatické zážitky, zanedbávanie, týranie a iné sociálnopatologické javy, ktoré boli dôvodom toho, že bolo dieťa z pôvodnej rodiny vyňaté. Prijaté deti teda vyžadujú zvýšené nároky na starostlivosť v súvislosti so zabezpečením zdravotnej a psychologickej intervencie, v súvislosti so špeciálnymi potrebami, v častých prípadoch výskytu špecifických porúch učenia, porúch správania, psychiatrických diagnóz a celkového zhoršeného zdravotného stavu. Starostlivosť o prijaté dieťa teda vyžaduje na strane jeho náhradných rodičov zdroje, ktoré im pomôžu náročné situácie zvládať.

Z ročných výkazov MPSVR vyplýva, že k 31.12. 2022 bolo na Slovensku 3627 starých rodičov, ktorí prijali do svojej starostlivosti svoje vnúča po smrti jeho rodičov alebo z dôvodu, že títo neboli spôsobilí sa oňho riadne starať.

Podľa zákona náleží náhradnému rodičovi opakovaný príspevok vo výške 1,95-násobku sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa. Pre rok 2023 je to suma vo výške 208,70 eur. Tento príspevok však nemôžu poberať starí rodičia dieťaťa, nakoľko sú príbuznými v priamom rade a ako takých ich zákon z príjmu príspevku vylučuje a to napriek tomu, že ich výdavky na starostlivosť o dieťa sú zvýšené rovnako, ako u všetkých ostatných náhradných rodičov. Starí rodičia preto nedokážu zvýšené výdavky v súvislosti s náročnou starostlivosťou o dieťa uspokojivo saturať.

Problém, ktorý tento právny stav vyvoláva, sa manifestuje v štatistikách a výskumoch, kde sa medziročne zvyšuje počet detí s predčasne ukončenou náhradnou osobnou starostlivosťou a zároveň náhradní rodičia uvádzajú, že za najväčšiu záťaž súvisiacu s náhradnou starostlivosťou považujú nedostatok financií na vykrytie špecifických potrieb prijatých detí. Nedostatok zdrojov je potenciálnym ohrozením dieťaťa, ktoré sa môže v dôsledku krízy náhradnej rodiny ocitnúť v ústavnej starostlivosti.

Návrh má neutrálny až pozitívny vplyv na štátny rozpočet, nakoľko jeho pozitívny sociálny vplyv je prevenciou pred umiestnením dieťaťa do ústavnej starostlivosti. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny hradí za pobyt v ústavnom zariadení cca 1300 eur mesačne na dieťa, zatiaľ čo za starostlivosť o dieťa v náhradnej rodine poskytuje štát náhradnému rodičovi mesačne príspevok vo výške 208 eur. Je ekonomicky výhodnejšie a najmä je v najlepšom záujme dieťaťa, aby dieťa vyrastalo v prirodzenom rodinnom prostredí, pretože iba v takých podmienkach sa môže zdravo vyvíjať. Podľa platnej legislatívy a medzinárodných dohovorov má rodinná starostlivosť vždy prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Návrh je preto zo sociálneho, preventívneho aj ekonomického hľadiska zmenou, ktorá bude mať všeobecne pozitívny vplyv.

PODPISY K DOPLŇUJÚCEMU A POZMEŇUJÚCEMU NÁVRHU

poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky

Moniky KOZELOVEJ

k vládnomu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony

(tlač 1466)

1. Monika Kozdová
2. ANNA KIERNA
3. JUDAJ JELIBA
4. KRISTIAN ČEKOVSKÝ
5. Robert Halas
6. JARHILA VAŇOVÁ
7. DILAN POTOČKY
8. MICHAL LUCIAK
9. JANA ŽITNANSKÁ
10. Martina BRISUSOVÁ
11. Vlado Šajár L
12. Jaromír ŠÍBL
13. Anna Remišová
14. Lucia Drábiková
15. Marcel Mihalik
16. Monika Kavecká
17. Peter Dobes
18. IGOR FUS
- 19.
- 20.

